

ИНСТРУКЦИЯ

за събиране, съхранение и транспортиране на клинични материали за лабораторна диагностика на хепатитни вируси А, В, С, D и Е при Национална референтна лаборатория „Хепатитни вируси“ към Национален център по заразни и паразитни болести

I. Клинични материали за серологична диагностика на:

Хепатитен А вирус, хепатитен В вирус, хепатитен С вирус, хепатитен D вирус и хепатитен Е вирус.

Вид на пробата за изследване: серум / плазма

Обем на пробата за изследване: минимум 0.5 мл. серум / плазма или 5 мл. венозна кръв, когато се изпраща такава.

Инструкции за събиране, съхранение и транспорт на серумни проби:

- Събира се до 5 ml **венозна кръв** чрез венепункция в стерилни вакутейнери (епруветката от затворената система за вземане на венозна кръв) **с червена капачка**, алтернативно – с жълта капачка;

- Преди отделянето на серума цялата кръв може да бъде съхранявана на **4-8°C** до 6 часа. Цялата кръв **НЕ СЕ ЗАМРАЗЯВА!**;

- Цялата кръв се центрофугира на 3000 об. за 10 мин.;

- Серумът (надутайката) се отделя внимателно в стерилни етикетирани епруветки (**пълни се не повече от 2/3 от обема на епруветката**), като се избягва прехвърлянето на червени кръвни клетки заедно с него;

- Ако не е налична центрофуга, кръвта се съхранява в хладилник на **4°C** за не повече от 6 часа, докато не се отдели напълно серума, след което се спазва процедурата по отделяне;

- При транспортирането трябва да се осигури тройна опаковка на съдържанието: първичната епруветка, в която е самата проба, защитена от омекотяващ материал, следва картонена или пластмасова кутия, защитаващи пробата от външен натиск и накрая – найлонов плик със съответните етикети и обозначения.

- Съхранение и транспортиране на серумната проба в хладилна верига при **4-8°C** до доставка в НРЛ „Хепатитни вируси“.

Серумната проба е стабилна до 5 дни при температура на съхранение от 2°C до 4°C или 3 месеца при температура - по-ниска от -10°C.

ПРОБИТЕ НЕ ОТГОВАРЯЩИ НА КОЛИЧЕСТВОТО, УСЛОВИЯТА И ВРЕМЕТО НА СЪХРАНЕНИЕ НЯМА ДА СЕ ПРИЕМАТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ

II. Клинични материали за молекулярна диагностика посредством НАТ (нуклеотид амплифицираща технология) на:

хепатитен В вирус и хепатитен С вирус

Посредством НАТ техника се изследват проби серологично положителни за съответната хепатитна инфекция.

Вид на пробата за изследване: серум / плазма

Обем на пробата за изследване: минимум 1 мл. серум / плазма или 5 мл. венозна кръв, когато се изпраща такава.

Инструкции за събиране, съхранение и транспорт на серумни проби:

- Събира се до 5 ml **венозна кръв** чрез венепункция в стерилни вакутейнери (епруветката от затворената система за вземане на венозна кръв) **с лилава капачка** – антикоагулант EDTA. Цялата кръв **НЕ СЕ ЗАМРАЗЯВА!**;

- Цялата кръв се центрофугира на 3000 об. за 10 мин.;
 - Серумът (надутайката) се отделя внимателно в стерилни етикетирани епруветки (**пълни се не повече от 2/3 от обема на епруветката**), като се избягва прехвърлянето на червени кръвни клетки заедно с него. Замразява се веднага при **-20°C**;
 - Ако не е налична центрофуга, кръвта се съхранява в хладилник на **4°C** за не повече от 6 часа, докато не се отдели напълно серума, след което се спазва процедурата по отделяне;
 - При транспортирането трябва да се осигури тройна опаковка на съдържанието: първичната епруветка, в която е самата проба, защитена от омокотяващ материал, следва картонена или пластмасова кутия, защитаващи пробата от външен натиск и накрая – найлонов плик със съответните етикети и обозначения.
 - Съхранение и транспортиране на серумната проба в хладилна верига **замразена** до доставка в НРЛ „Хепатитни вируси“.
- Серумната проба е стабилна до 3 дни при съхранение на стайна температура, 7 дни – при съхранение в хладилник и 45 дни - при -40°C.**

**ПРОБИТЕ НЕ ОТГОВАРЯЩИ НА КОЛИЧЕСТВОТО, УСЛОВИЯТА И ВРЕМЕТО НА
СЪХРАНЕНИЕ НЯМА ДА СЕ ПРИЕМАТ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ**

Задължителни данни, които трябва да съдържа съпроводителното писмо на клиничните материали от пациенти, със съмнение за вирусен хепатит

- **Данни за пациента** - име, възраст, дата на раждане, ИЗ №;
- **Епидемиологични данни** – наличие на пътувания в ендемични региони, контакт с лица със съмнение или доказана вирусна инфекция, рисково поведение или практики;
- **Клинични данни** – наличие на специфични клинични симптоми, биохимични показатели, предполагаема форма на инфекцията – остра или хронична;
- **Точно искане на диагностични маркери** – anti-HAV IgM, anti-HAV IgG (HAV-Ab); anti-HEV IgM и anti-HEV IgG; anti-HCV, HCV RNA; HBsAg, anti-HBsAg (HBs Ab), anti-HBc IgM (HBc IgM), anti-HBc IgG (HBc Ab или HBc total), HBeAg, anti-HbeAg (HBe Ab), HBV DNA; anti-HDV IgM (HDV IgM), anti-HDV (HDV Ab).
- **Дата на вземане** на пробата / пробите;
- **Координати на лечебното заведение и лекуващ лекар**, включително данни и подпис на лекар (поставил клиничната диагноза).

**ДОКАЗВАТ СЕ САМО ХЕПАТИТНИ МАРКЕРИ, ПОСОЧЕНИ В СЪПРОВОДИТЕЛНОТО
ПИСМО**

Зав. лаборатория:

Д-р Тенчо Тенев